

Mikrobiologický ústav uvádí

NA STOPĚ PACHATELE

Díl šestý:

Další gramnegativní koky a
tyčinky

Opět začneme testíkem...

- Které jsou klinicky významné G+ koky?

Stafylokoky, streptokoky, enterokoky

- A které klinicky významné G+ tyčinky?

Např. listerie, koryneformní tyčinky, bacily

- Které bakterie rostou na Endově půdě?

Enterobakterie, *Vibrionaceae* a nefermentující

- Které gramnegativní na Endu nerostou?

Z těch, které byly v praxi, jsou to

kampylobaktery, helikobaktery a hemofily

Testík pokračuje...

- Které půdy se používají na enterobakterie?

Např. Endova, XLD, MAL, CIN a další

- Jak poznáte nefermentující od enterobakterií?

Nefermentující nefermentují glukózu, např.

Hajnova půda zůstává celá červená

- Jak rozlišíte EPEC od jiných kmenů *E. coli*?

Antigenní analýzou – sklíčkovou aglutinací

- Uved'te několik bakterií, které nerostou na MH

Např. streptokoky a hemofily

A testík ještě pokračuje...

- Co je charakteristické pro pseudomonády?

Typická vůně, pigment (zelený, vzácněji jiný),
pozitivní oxidázová reakce

- Kdy mohou růst hemofily na krevním agaru?

Když rostou kolem stafylokoka jako satelit

- Které růstové faktory vyžaduje *H. influenzae*?

Vyžaduje jak faktor X, tak i faktor V.

- Proč ubylo hemofilových invazivních infekcí?

Protože děti jsou nyní proti „Hib“ očkovány

Úvod: Medická sprostonárodní

Na patologické anatomii
hrabou se medičky ve **shnilém pyji**
Nevěří svému oku
co je tam **gonokoků**
Co mi to vytéká z močové roury?
Chytil jsem **kapavku** od nějaké coury
Hnis mi tam odkapuje
Trenýrky zaplavuje

(Zpívá se jako Tálinskej rybník)

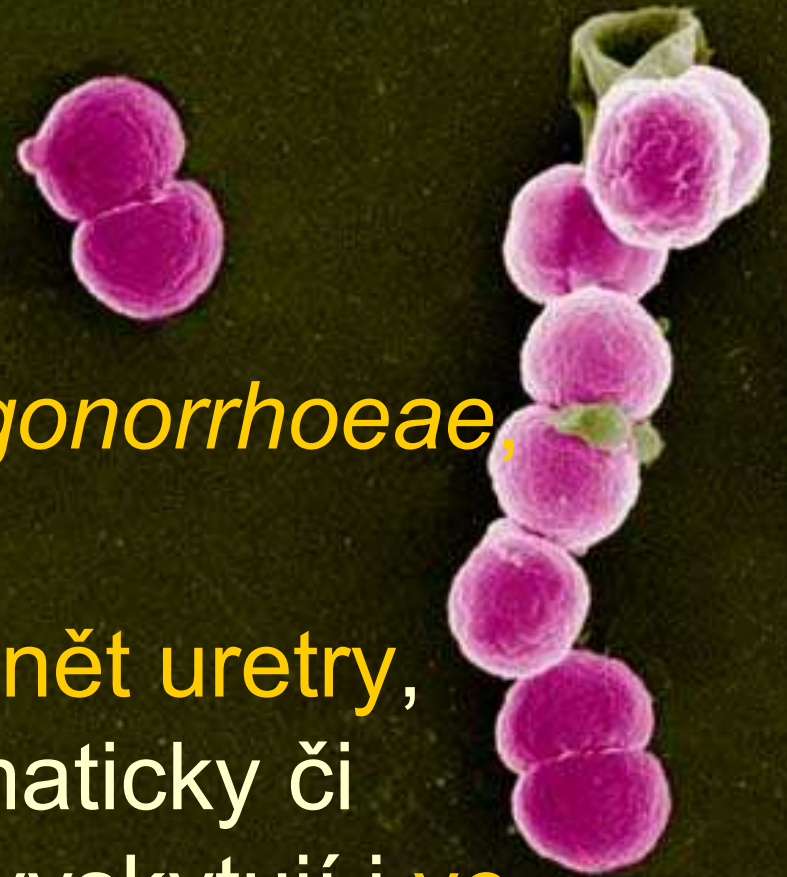
Příběh první

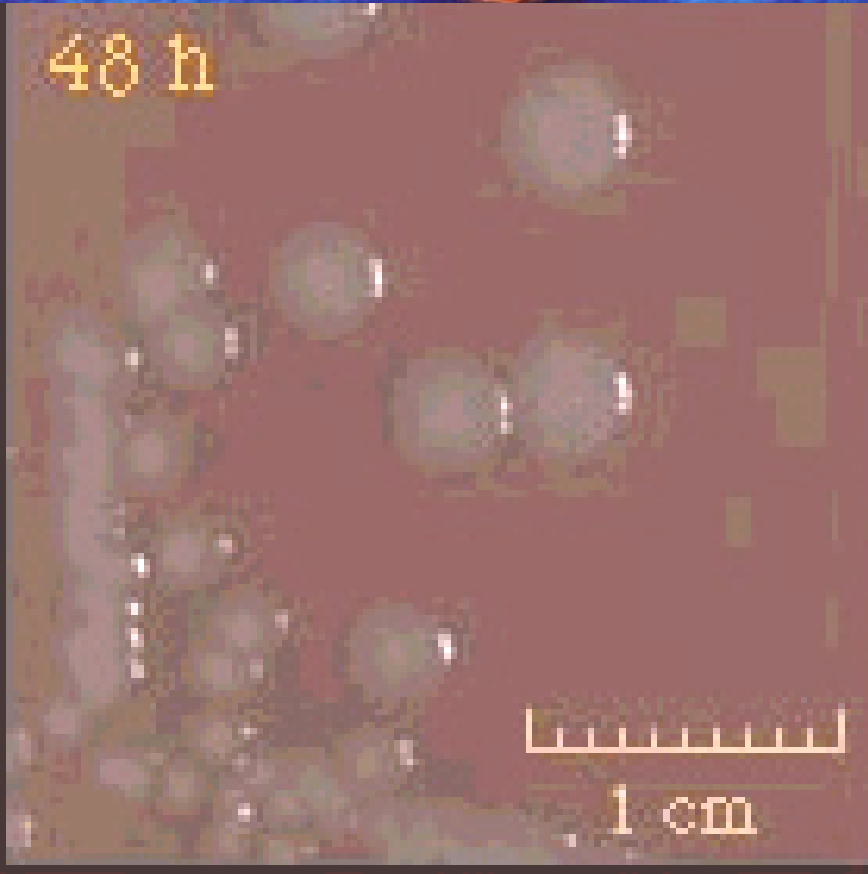
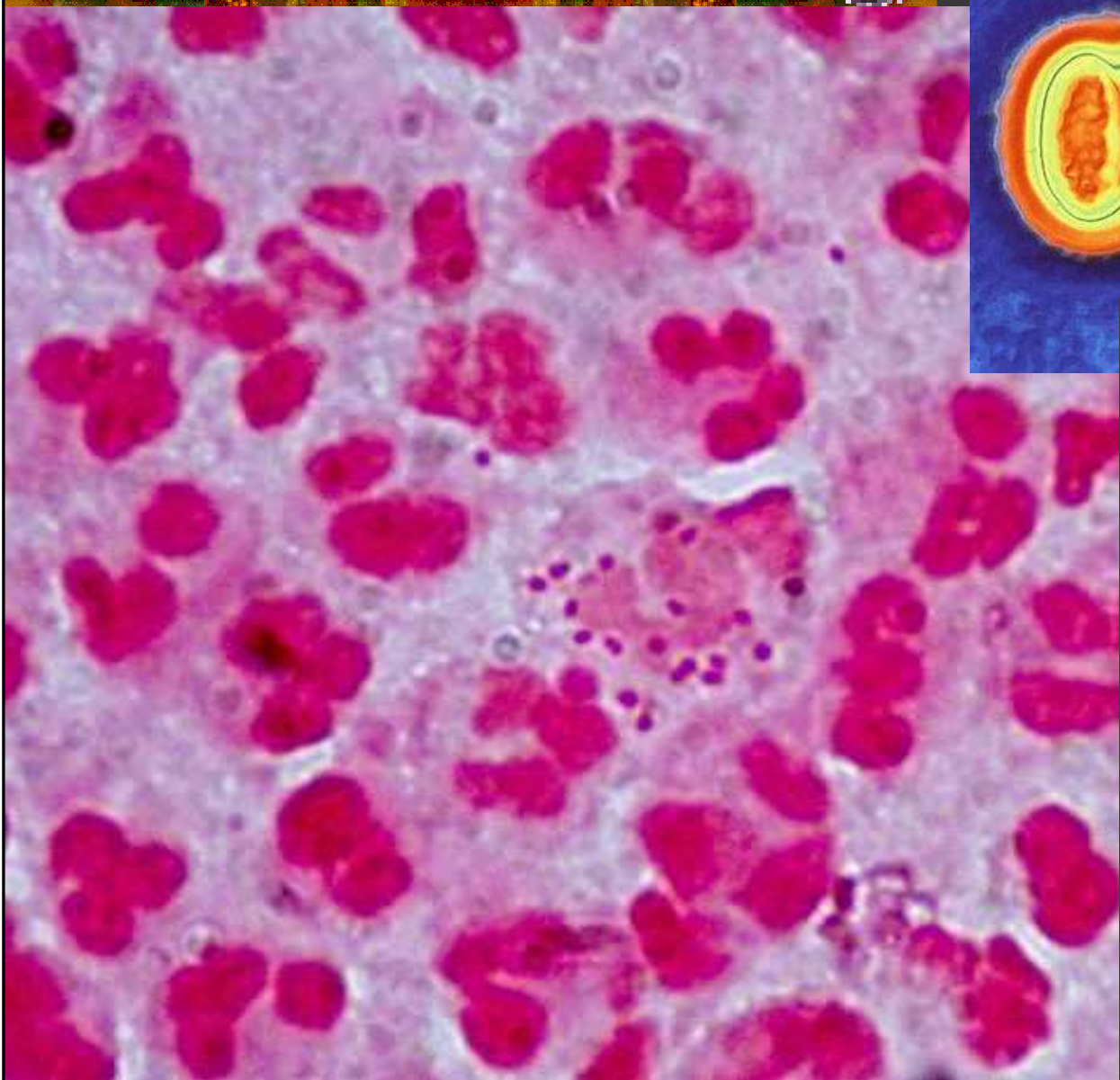
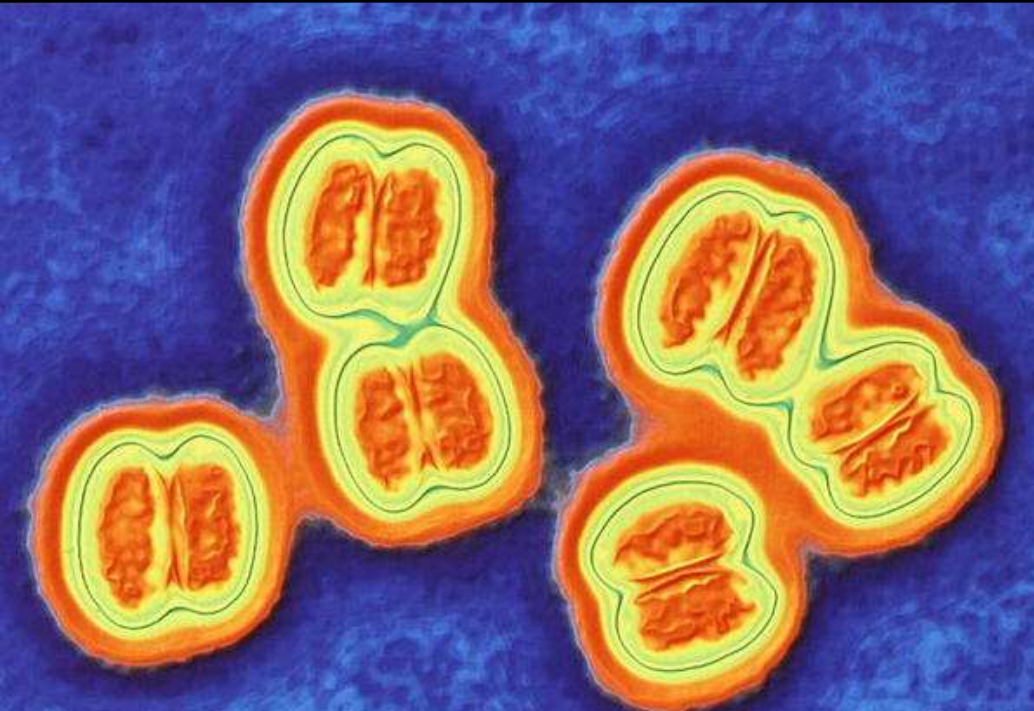
- **Honza** byl maminčin mazlíček a s holkami to neuměl. Tak se stalo, že ještě ve dvaceti **neměl žádnou sexuální zkušenost**. Kamarádi z něj měli legraci. Jednou se na něj domluvili, opili ho a zaplatili mu „společníci“ na večer. Honza **měl pocit, že je konečně mužem...** do doby, než začal mít pocit, že je netěsnícím vodovodním **kohoutkem, z kterého neustále něco odkapává (totiž hnis...)**

Určitě tušíte, kdo je viníkem

- Samozřejmě, je to *Neisseria gonorrhoeae*, (gonokok) původce kapavky.
- Kapavka se projevuje jako **zánět uretry**, u žen také **cervixu**; asymptomaticky či symptomaticky se gonokoky vyskytují i **ve faryngu a v rektu**.
- U žen naopak nejde o kolpitudu (zánět pochvy) a proto pochva není místem, odkud by bylo doporučeno odebírat u podezření na kapavku výtěry

Gonokoky

Honzova partnerka
z oné noci...

**JEDEN Z NICH NAKAZIL
ŠÉFA KAPAVKOU**

VÍŠ, S KÝM V PRÁCI SPIŠ?

Příběh druhý

- Lucie se už čtyři týdny učila na zkoušku z fyziologie. **Vůbec nevycházela z domu** a jen seděla na zadnici. U zkoušky měla pocit, že ze sebe nic nevydoluje, ale nakonec si na cosi vzpomněla a prolezla s trojkou
- Večer to s kamarádkami **šla oslavit na taneční party**. Bylo tam nakouřeno a tancovalo se do hluboké noci. Druhý den **Lucce nebylo dobře**, začala mít **teploty** a pak se objevila i **vyrážka**.

(pokračování)

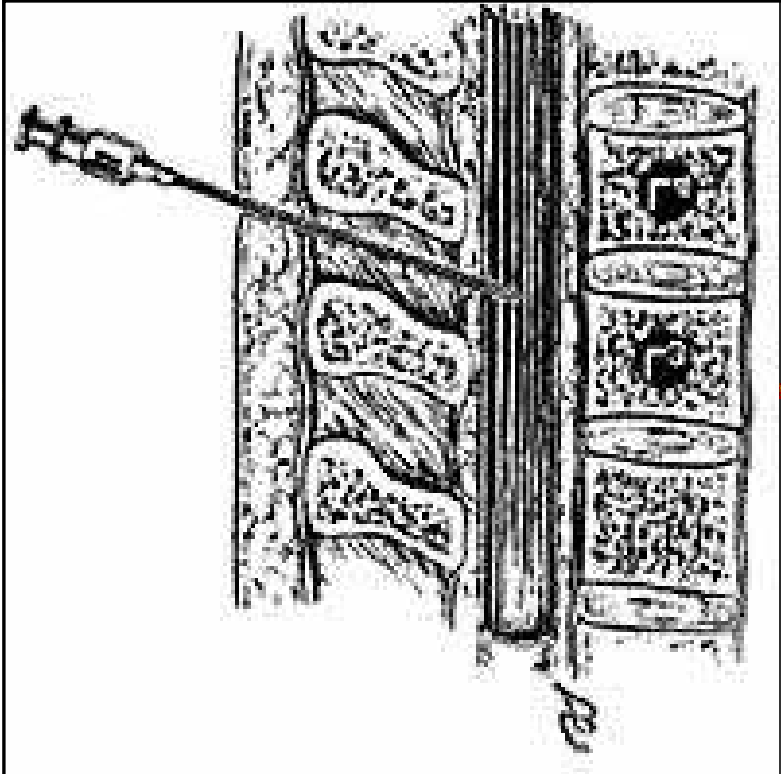

- Až tehdy se nechala odvézt do nemocnice na **infekční oddělení**. V sanitce upadla do bezvědomí a lékaři konstatovali **rozvrat metabolismu**. Po deseti hodinách marné snahy o zachování základních životních funkcí **Lucka zemřela**.
- Takový průběh může bohužel někdy mít infekce způsobovaná velmi zákeřným pachatelem. Některé jeho kmeny jsou přítomny v krku zcela zdravých osob...

A tímto viníkem je...

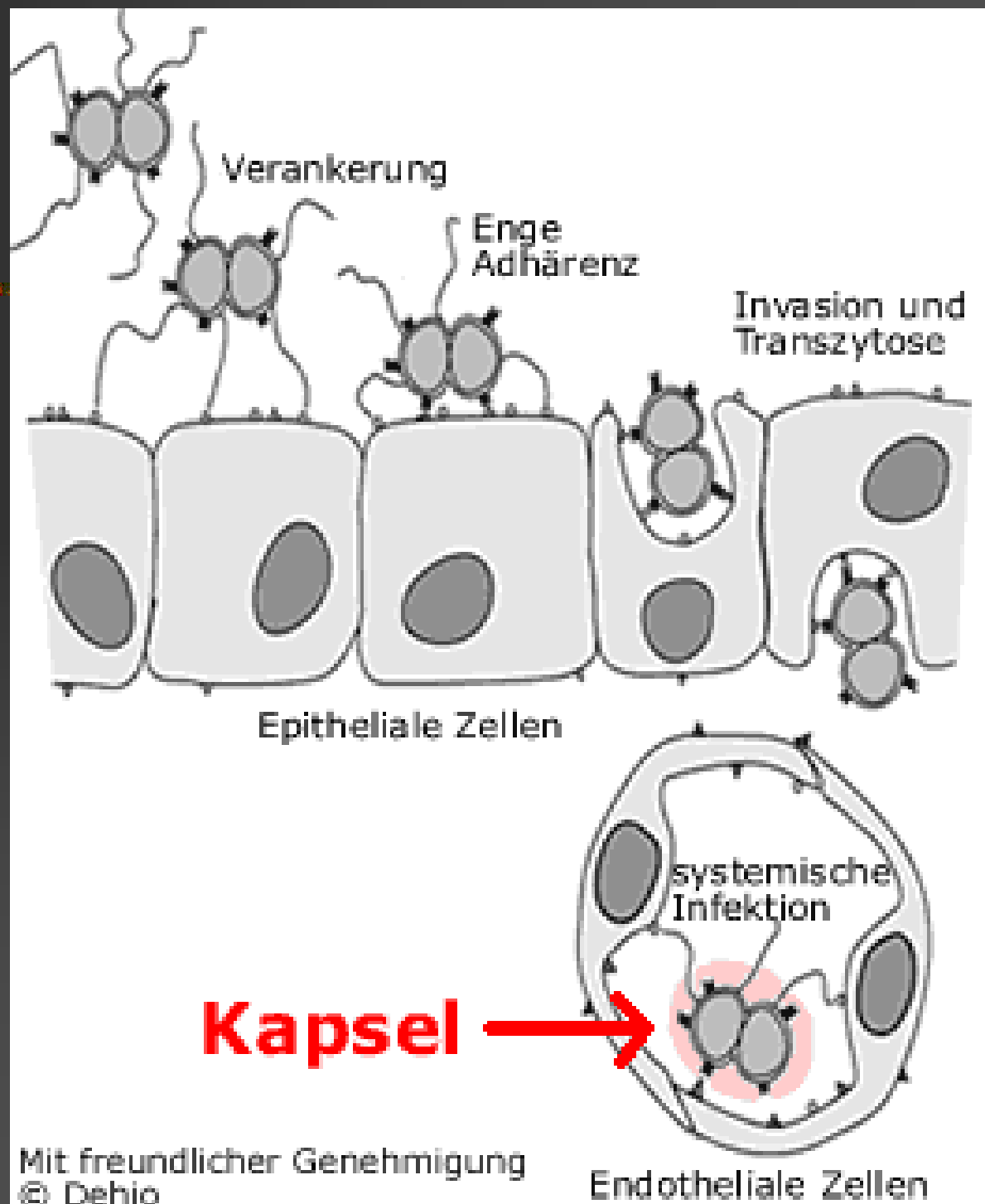
- ... *Neisseria meningitidis* neboli meningokok
- Meningokok způsobuje meningitidy, ale i sepse a jiné závažné stavy; to vše se týká tzv. **klonálních kmenů**. Jiné kmeny jsou ale docela nevinné a udává se, že asi deset procent populace má meningokoka v krku
- Meningokok se přenáší **těsným kontaktem**. Invazivní **infekci napomáhá narušení sliznice, např. i kouřením** či předchozí virovou infekcí.
- Infekce propukne často tehdy, když je tělo oslabeno **neúměrnou fyzickou námahou po předchozí inaktivitě**

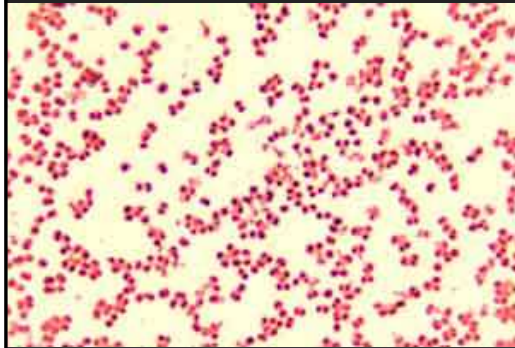

Odběr likvoru

Takto pronikají
do tkání

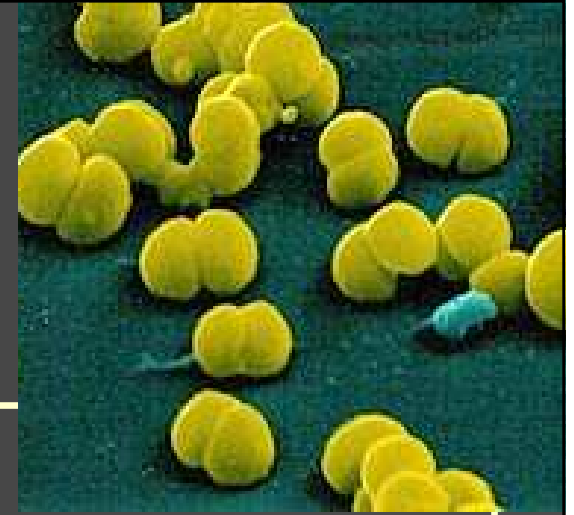
Meningokoková meningitida je celosvětově velmi závažnou nákazou

„Meningitis belt“,
kde se hodně
vyskytuje
meningokoková
meningitis

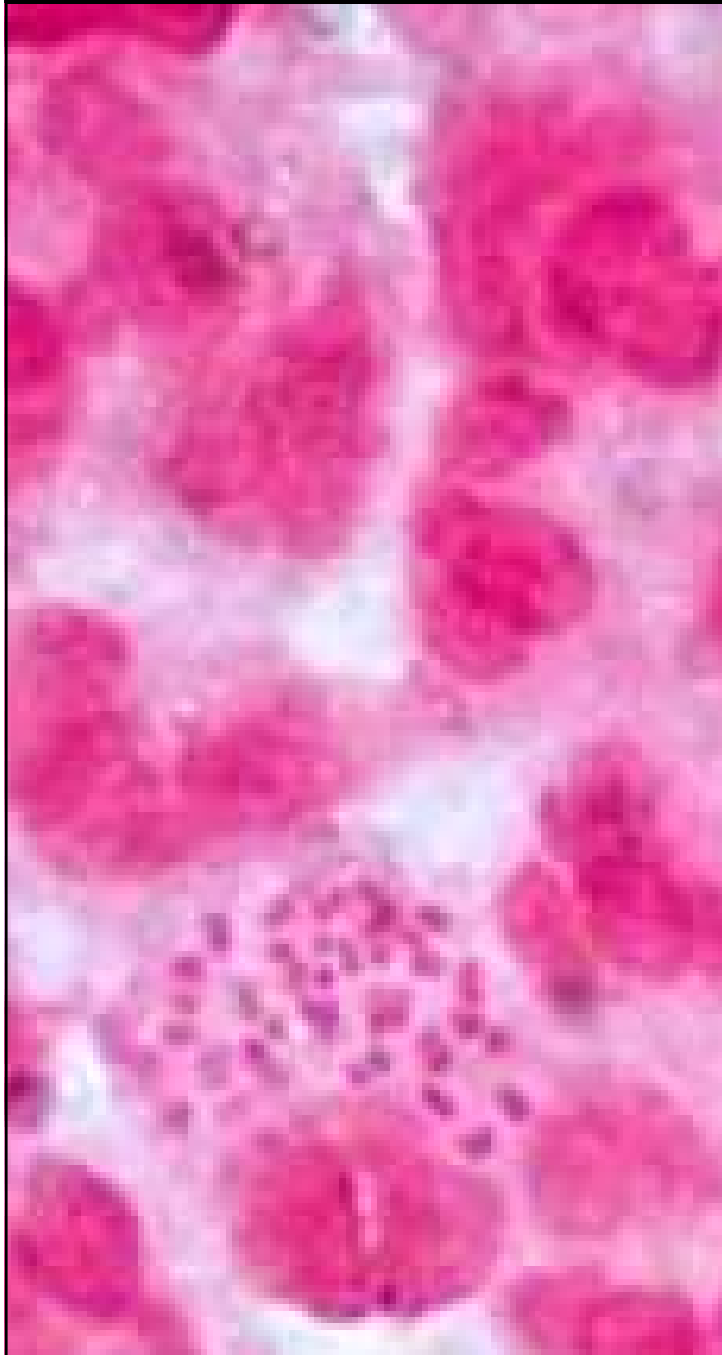

Porovnejme neisserie:

	In vivo	In vitro
Gonokok	Nejchoulostivější, přenos jen sexuální	Nejchoulostivější, roste jen na čokoládovém agaru
Meningokok	Méně choulostivý, přenos na krátké vzdálenosti i kapénkami	Méně choulostivý, je-li krevní agar obohacen, může na něm růst
Tzv. „ústní“ neisserie	Nejméně choulostivé	Roste i na chudém krevním agaru

Fotografie z databáze zločinců

Ještě jeden zločinec: *Moraxella* (*Branhamella*) *catarrhalis*

Moraxely (dříve branhamely) se vyskytují v malém množství v krku i u zdravých osob. V čisté kultuře se však považují za původce různých infekcí dýchacích cest

Neisserie – charakteristika

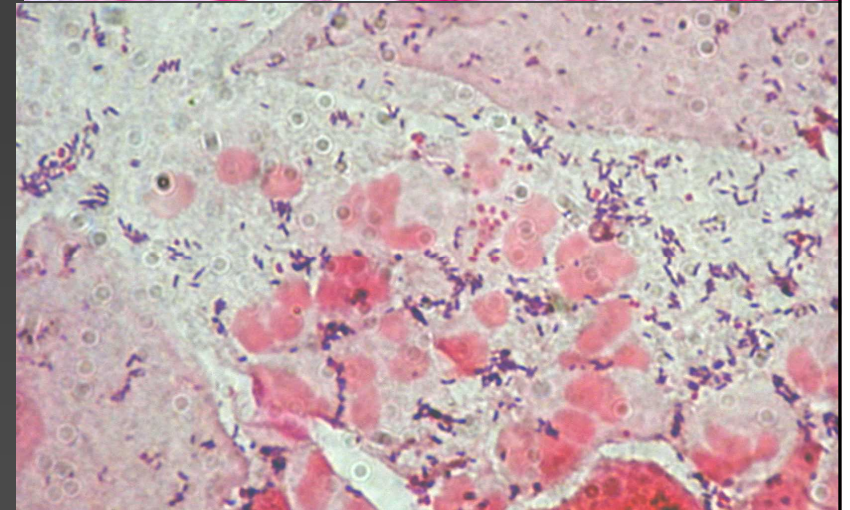
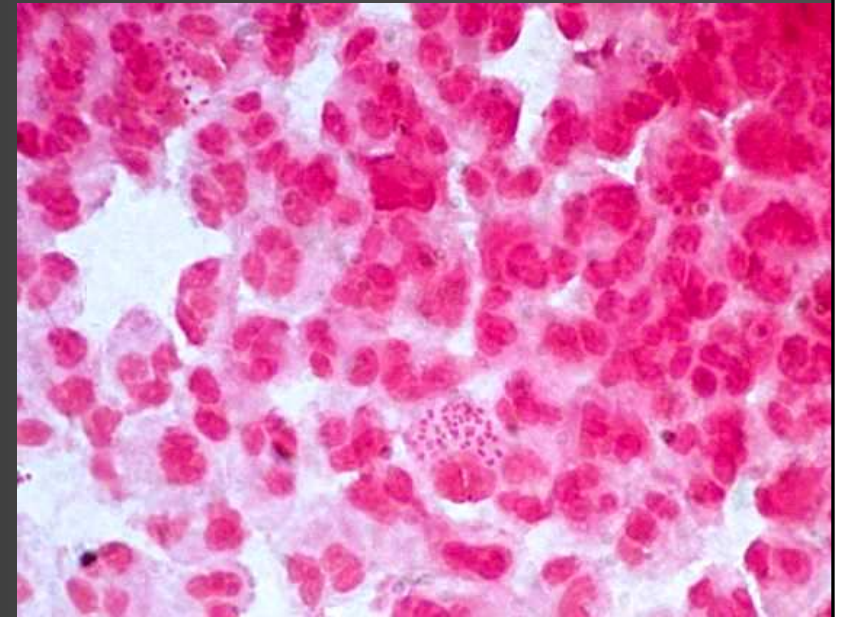
- **Mikroskopie:** G – diplokoky tvaru kávového zrna, často intrecelulárně lokalizované
- **Kultivace:** drobné, bezbarvé nebo nažloutlé (podle druhu) kolonie, rostoucí (podle druhu) na krevním či čokoládovém agaru
- **Biochemie:** kataláza pozitivní, oxidáza pozitivní, vzájemně biochemicky rozlišitelné
- **Antigenní analýza:** velký význam u meningokoka, seroskupina B není preventabilní očkováním!

Úkol 1a: Defilé podezřelých (barvení kultur podle Grama)

- Obarvěte podle Grama podezřelé kmeny (pro zopakování: natřít, nechat uschnout, fixovat plamenem, poté barvit: Gram 30 s, Lugol 30 s, alkohol 15 s, voda, safranin 60 s, voda, osušit, imerzní obj.)
- Rozlišíte bakterie podle tvaru a typu buněčné stěny. Pro vzájemné G- koků musíte pokračovat dál.

Úkol 1b: Prohlédnutí nátěrů kapavky

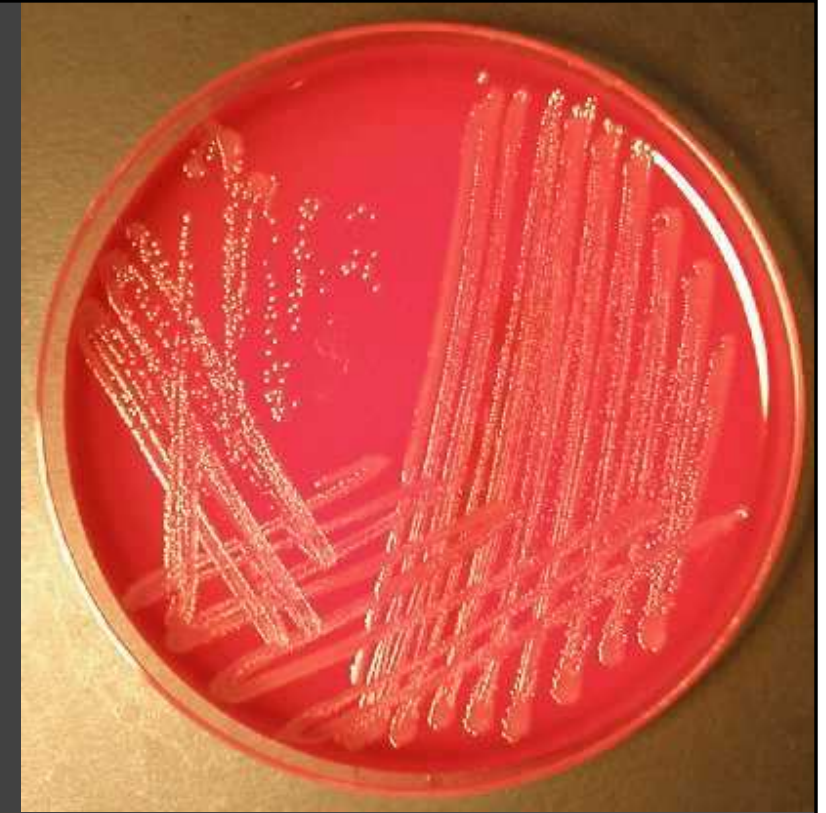
- Všimněte si gramnegativních diplokoků tvaru kávového zrna, zejména intracelulárních. Intracelulární uložení je jejich typickou vlastností.

Poněkud se liší vzhled preparátů od muže a od ženy

Úkol 2 Otisky prstů (kultivace)

- Popište kolonie gramnegativních koků na různých půdách, a hlavně si všimněte, jestli tam vůbec rostou.

Úkoly 3: Základní biochemické testy

- **Rychlé testy** s diagnostickými proužky velmi usnadňují diagnostiku
- Neisserie jsou **oxidáza pozitivní**, moraxely také, ale mohou mít opožděnou reakci.
- Moraxely se poznají podle **pozitivního INAC testu**
- U INAC testu se postupuje jako u oxidázy, ale proužek je nutno zvlhčit a je nutno pět minut počkat. Zbarvení je modrozelené.

Úkol 4 – druhové určení neisserií

- K druhovému určení neisserií se používají biochemické testy různé provenience, u nás zpravidla NEISSERIAtest
- Poměrně málo biochemicky aktivní jsou obě patogenní neisserie: **g**onokok štěpí jen **g**lukózu, **m**eningokok jen glukózu a **m**altózu.

<i>Neisseria meningitidis</i>	<i>Neisseria gonorrhoeae</i>
Glucose and Maltose are oxidized to acids.	Only Glucose is oxidized to acid.
 <p>N. meningitidis</p> <p>C G M L S DNase β-Lac</p>	 <p>N. gonorrhoeae</p> <p>C G M L S DNase β-Lac</p>
Yol! Glucose and M altose for MC .	G lucose only for GC .

NEISSERIA 4H

CONT. NEG.	GLU +	MAL +	FRU -	SAC -	ONPG -	TRI -	PS 24h
GGT +	NO ₃ -	NO ₂ (1)	NO ₂ +/23	1395			

Úkol 5 – testy antibiotické citlivosti

- Antibiotická citlivost se u patogenních neisserií určuje **na půdách, na kterých jsou schopny růst**, tj. nikoli na MH agaru
- Lékem volby u meningokoka je stále klasický penicilin. Ten se osvědčují i u gonokoka. Další možností jsou **makrolidy, chinolony či cefriaxon**.

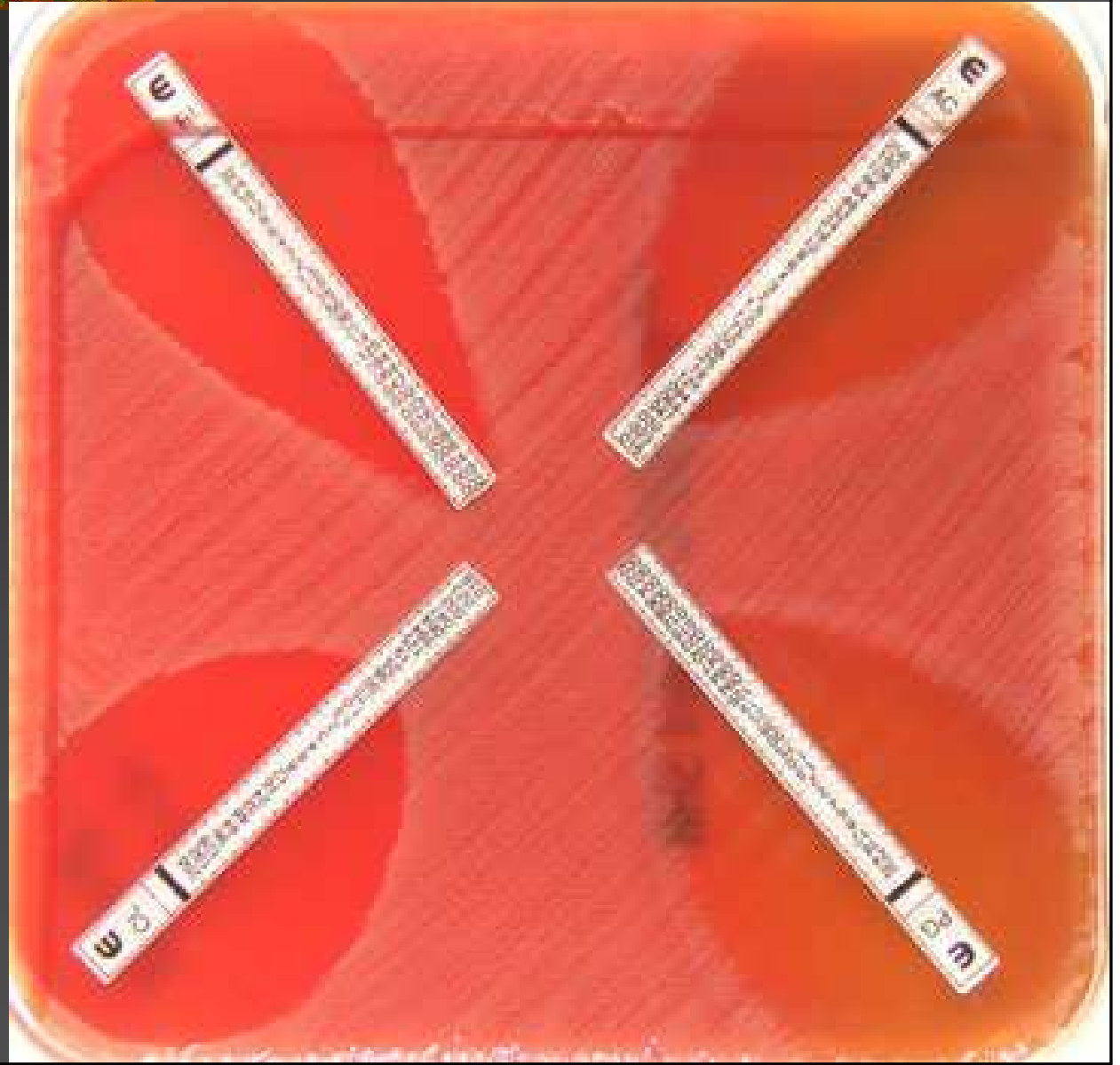
Tabulka zón citlivosti – MEN

Antibiotikum	Zkratka	Referenč. zóna
Penicilin (základ. penicilin)	AMP	28 mm
Chloramfenikol	C	18 mm
Azithromycin (makrolid)	AZM	12 mm
Doxycyklin (tetracyklin)	DO	19 mm
Ampicilin (aminopenicilin)	AMP	29 mm
Ko-trimoxazol (směs)	SXT	16 mm

Tabulka zón citlivosti – BRA

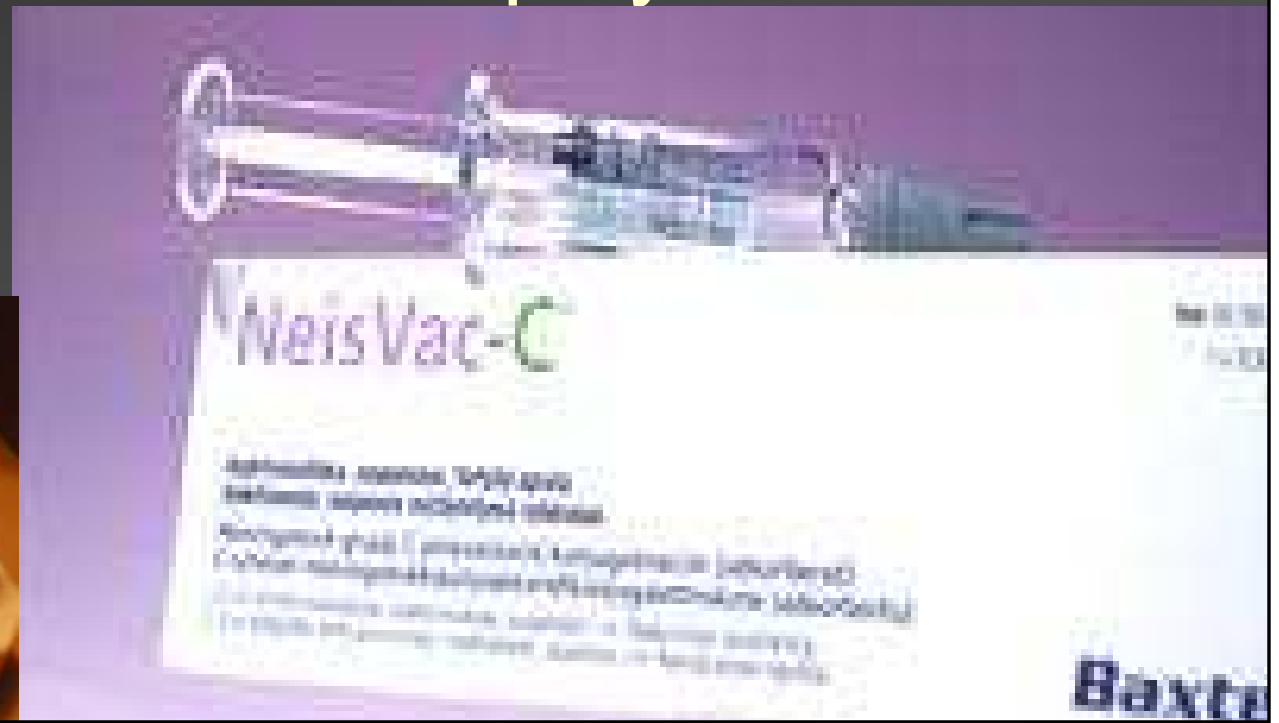
Antibiotikum	Zkratka	Referenč. zóna
Ampicilin (aminopenicilin)	AMP	29 mm
Cefuroxim (CS 2. gen.)	CXM	30 mm
Doxycyklin (tetracyklin)	DO	23 mm
Azithromycin (makrolid)	AZM	18 mm
Ko-trimoxazol (směs)	SXT	16 mm
Ko-amoxicilin	AMC	18 mm

Ve světě používají i E-test

Úkol 6 – antigenní analýza

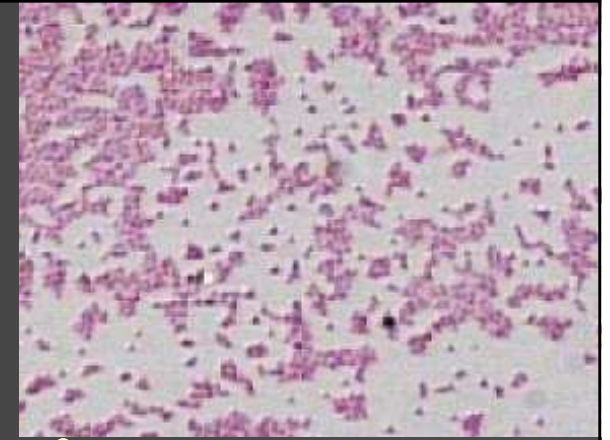
- Prohlédněte si soupravu na aglutinaci mozkomíšního moku a zapište, které patogeny je schopna zachytit. U meningokoků si povšimněte, které seroskupiny odhalí.

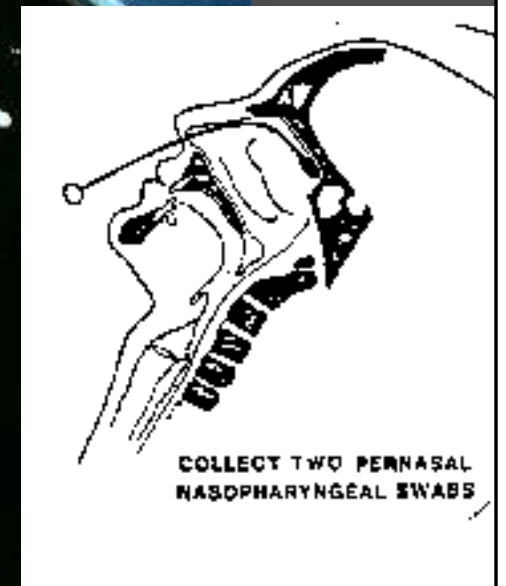
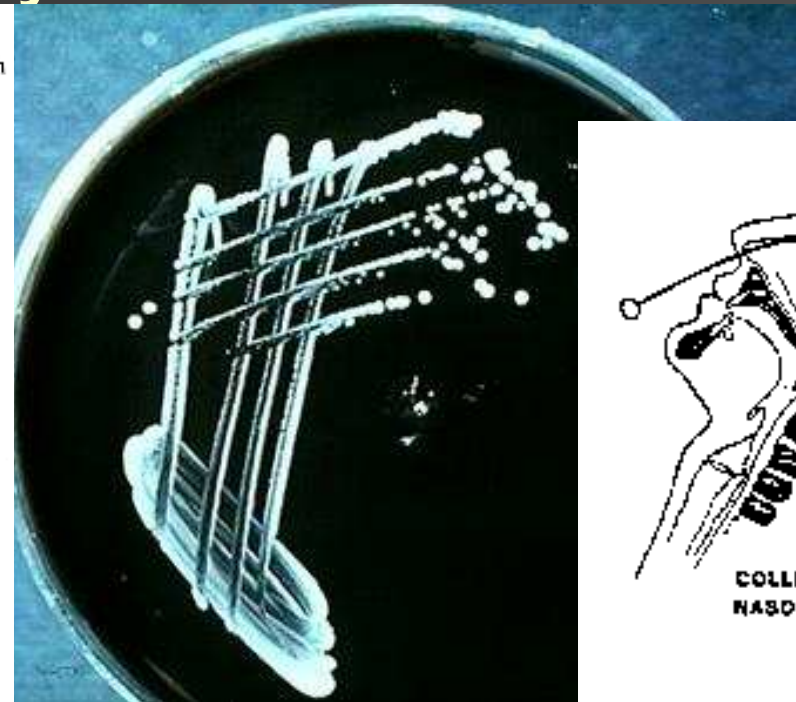
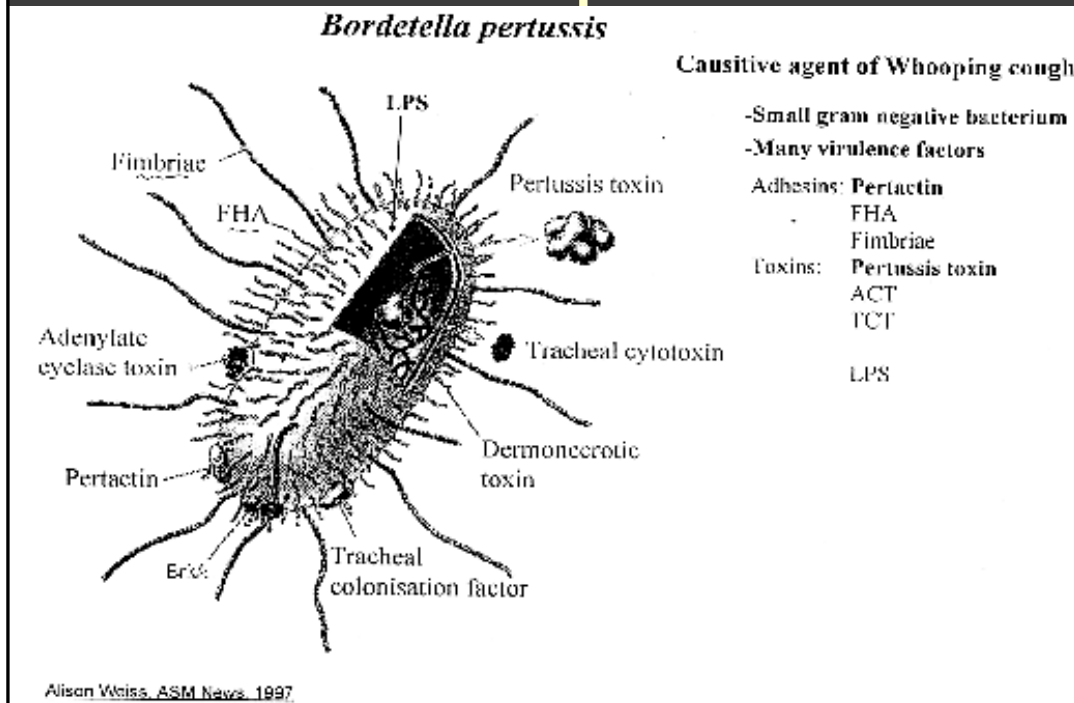
Úkol 7: Diagnostika bordetel, brucel, legionel a francisel

- Různé gramnegativní tyčinky, které nerostou na Endově půdě a většinou ani na krevním agaru
- K jejich diagnostice se používají speciální půdy nebo nepřímá diagnostika (průkaz protilátek)
- Infekce jsou méně časté, ale mohou být velmi závažné

Bordetelly

- *B. pertussis* a *B. parapertussis* způsobují dávivý kašel. *B. bronchiseptica* vyvolává různé patologické stavy u lidí i zvířat.
- Užíval se pernazální výtěr

Bordetella bronchiseptica:
infekce kočky

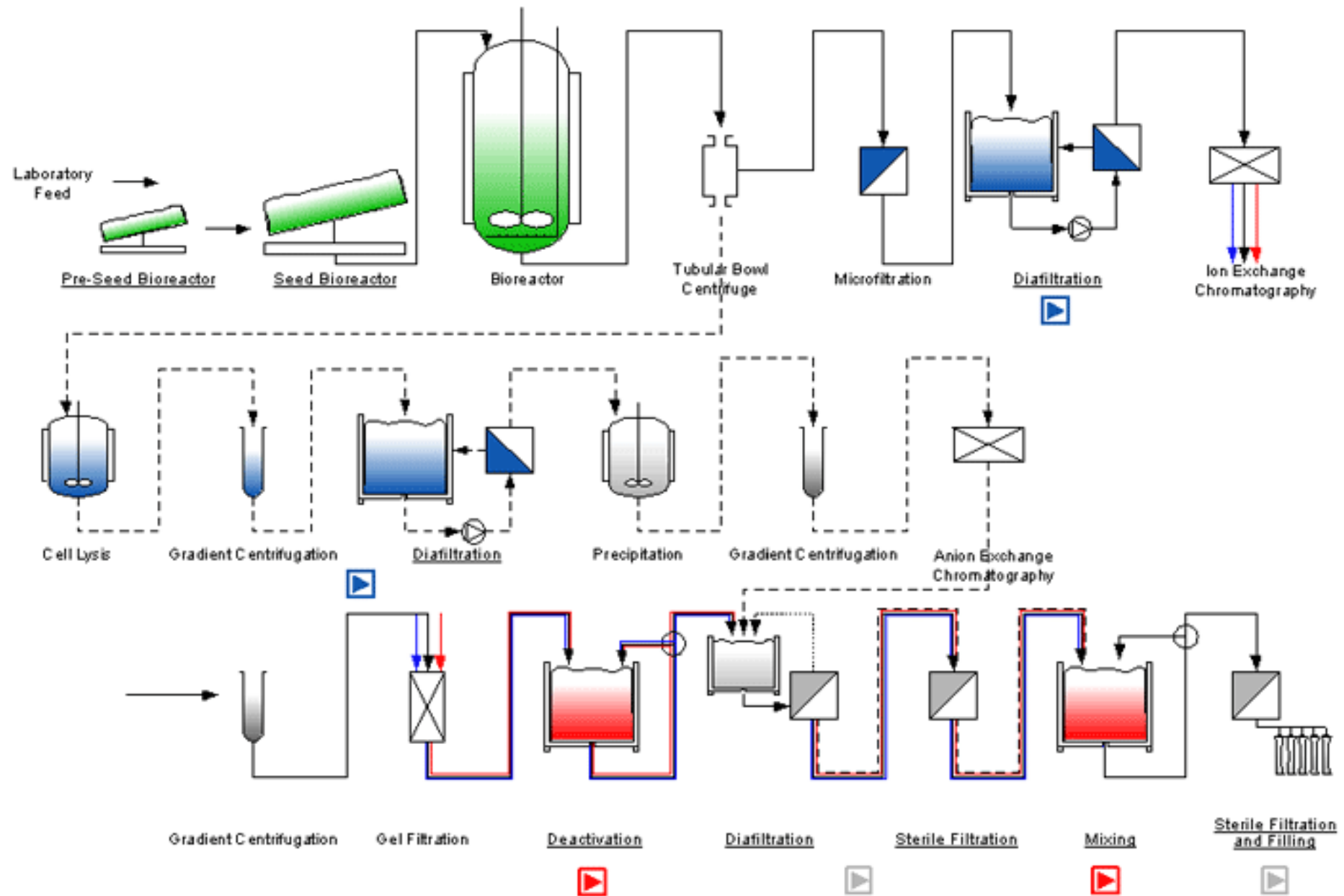
7a – Postup očkování na BG agar

Tento zvláštní způsob se používá proto, že zkušenost ukázala, že zvyšuje záchyt bordetel.

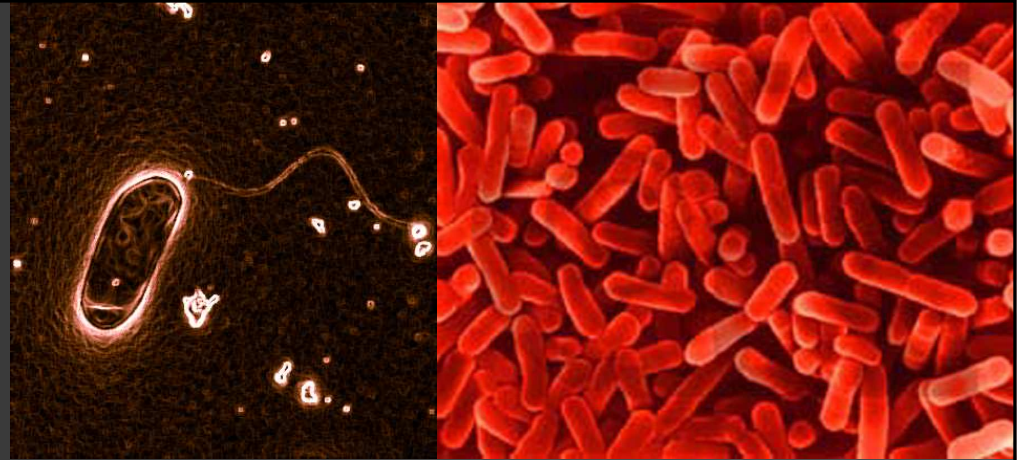
- 1) Naočkování středového pole
- 2) Spirála směrem k okraji
- 3) Radiální paprsky

Jak se dělá pertusová vakcína

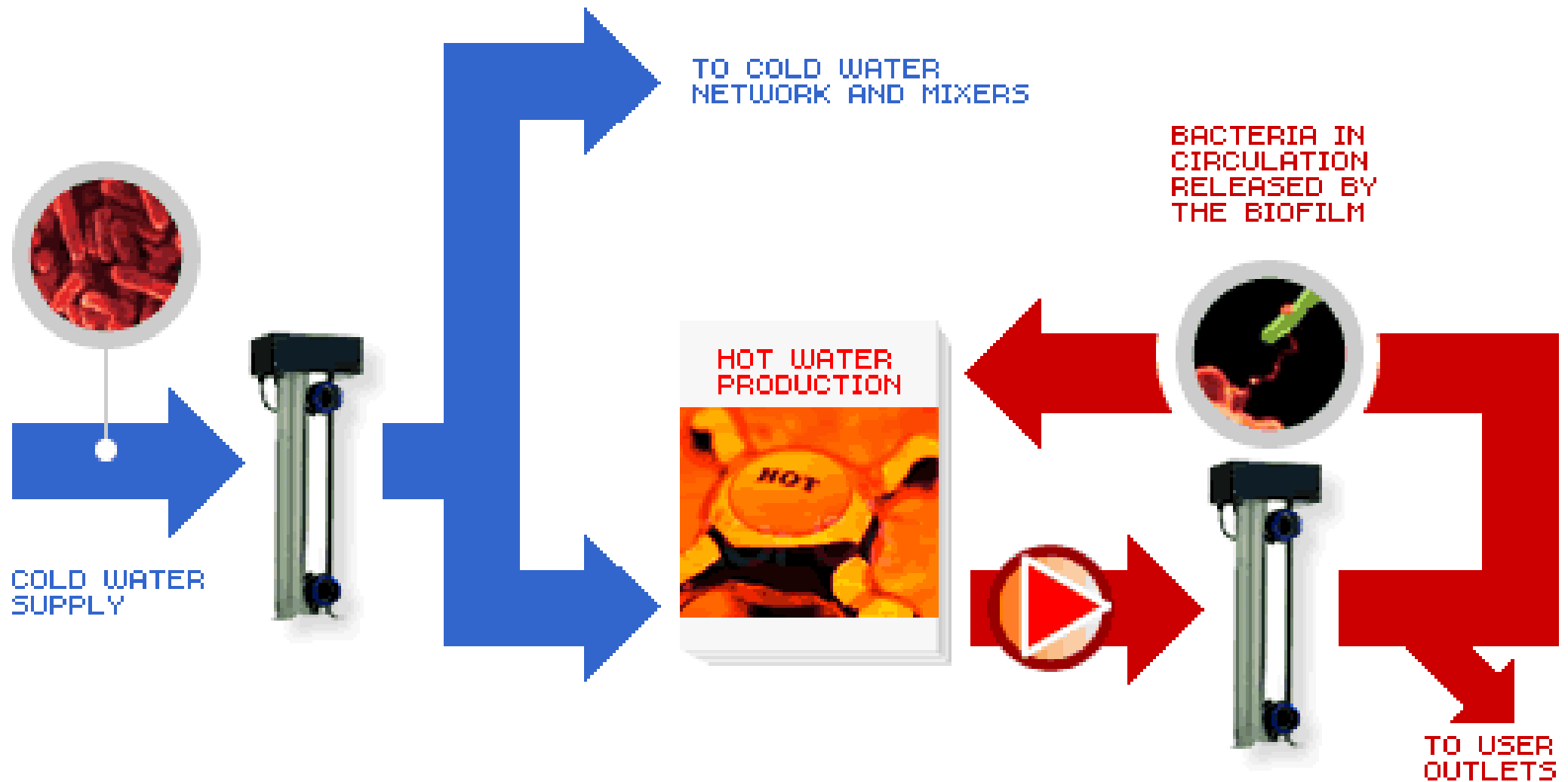
7b – půda BCYE na legionely

- Legionely se vyskytují ve vodovodech. Boj s nimi je hlavně stavebně technický.

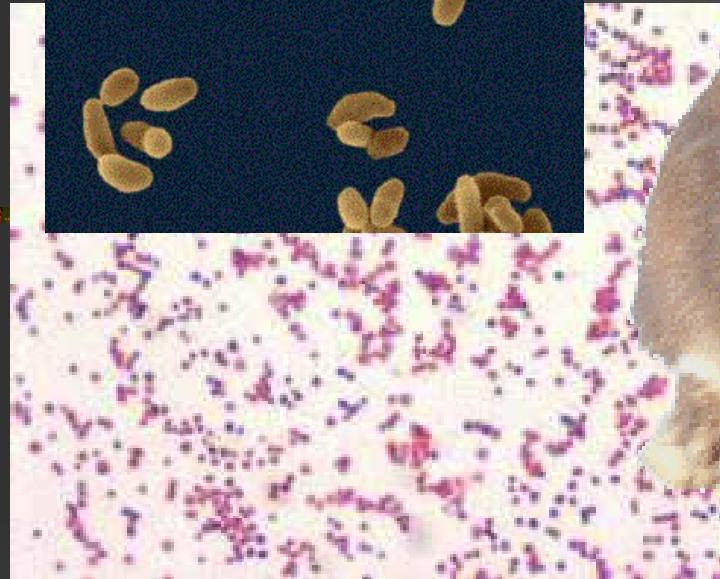

Prevence legionelóž v nemocnicích

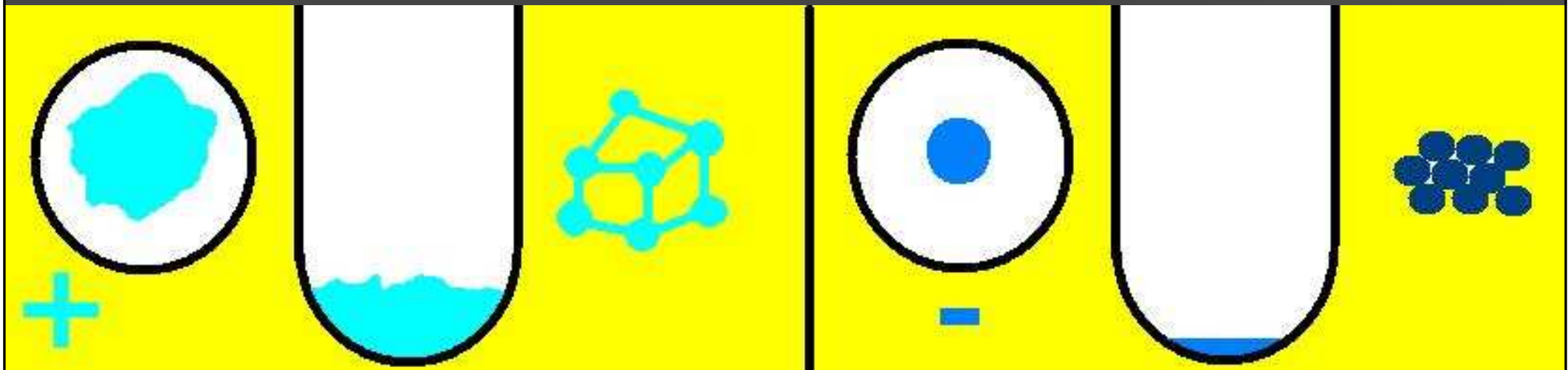
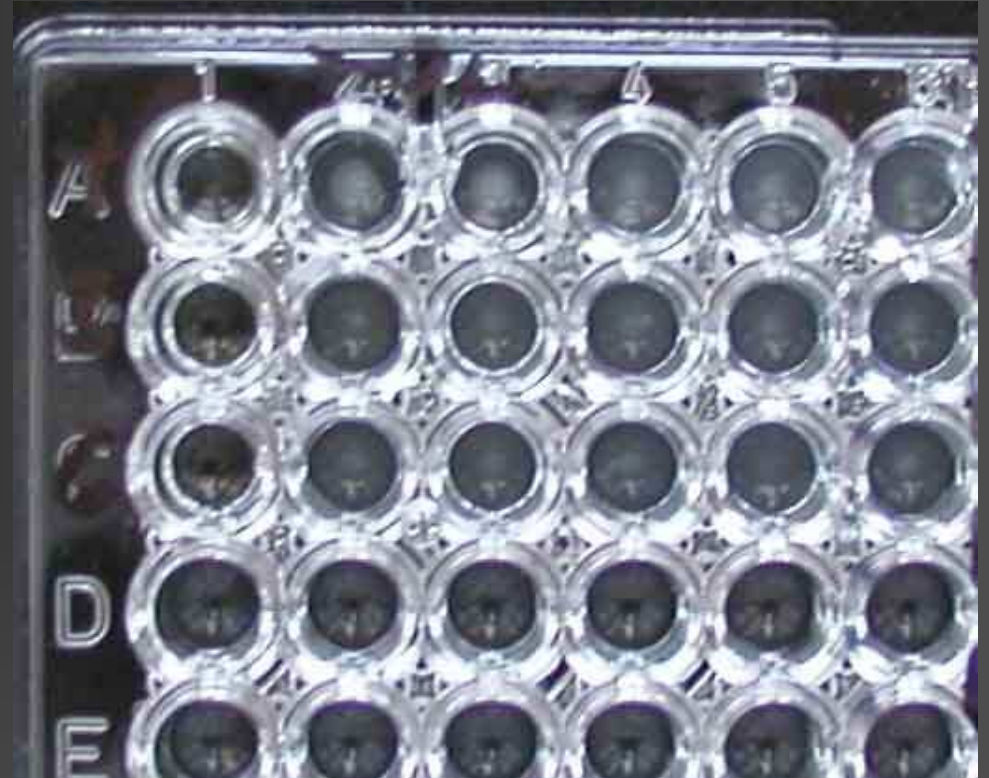
7c Francisella

- Původce tularémie – zaječího moru

Odečet aglutinačního setu

- Počítá se titr – tedy nejvyšší ředění, kdy ještě nalézáme pozitivní reakci

7d Vzpomínka na brucelly

Conjunctivae
by aerosols or fingers

Inhaled aerosols
Slaughterhouse procedures
Laboratory accidents
Veterinary manipulations

Ingestion
Dairy products
Contaminated fingers

Abraded skin
Veterinarians
Abattoir workers

Brucella-infected
phagocytic cell

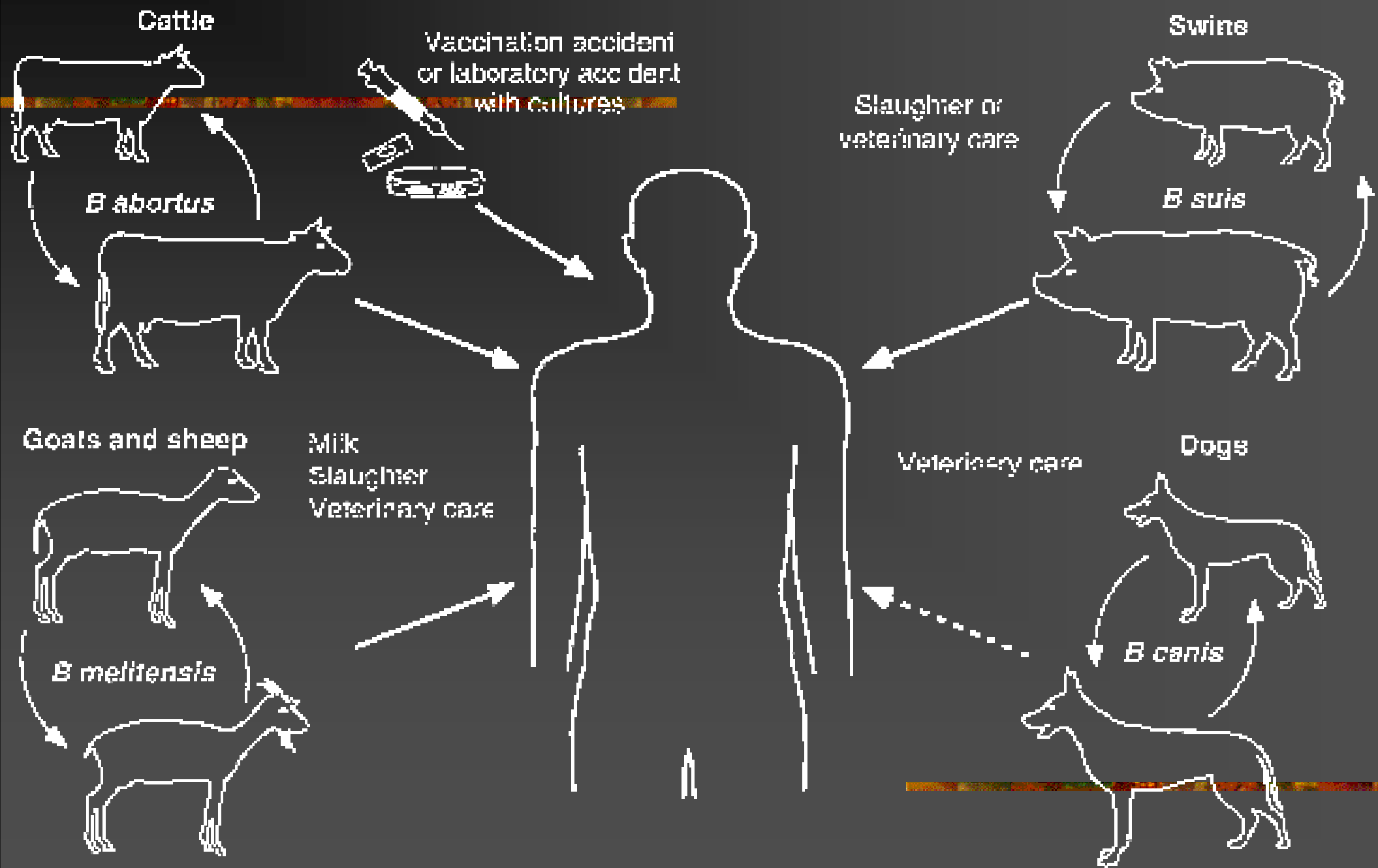
Bone marrow

Lymph nodes

Spleen

Liver

History and Physical Exam

Clinical

Occupation

Raw milk

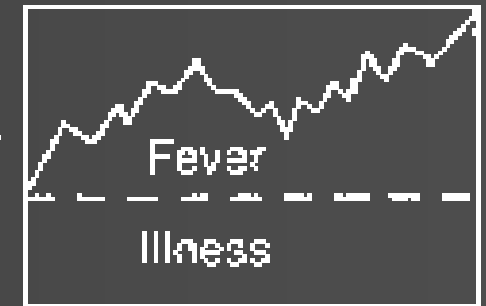
Fresh cheese

Travel

Symptoms

Signs

Course of disease

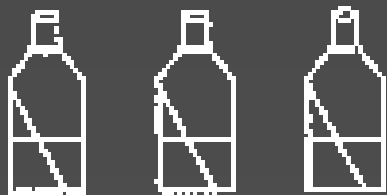
Laboratory

Blood cultures

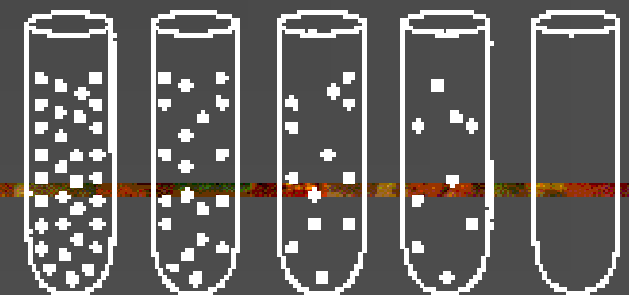
1.

2.

3.

Quantitative serology

Nashledanou při dalším dílu!

Použity obrázky z adres:

- 05 - 10 <http://www.infektionsbiologie.ch/seiten/modellparasiten/seiten/neisseria/fotos/kultur.jpg>
- 11 - 12 <http://www.waterscan.co.yu/images/virusi-bakterije/Neisseria%2520meningitidis.jpg>
- 13 <http://www.geocities.com/HotSprings/Spa/5276/neisseria.jpg>
- 14 http://medecinepharmacie.univ-fcomte.fr/bacterio_web/img/phototheque/divers/Neisseria_meningitidis_galerie.jpg
- 15 - 17 <http://www.ratsteachmicro.com/Assets/Neisseria/Colonies.gif>
- 18 www.meningitis.de/erreger/meningokokken.html
- 19 www2.bc.cc.ca.us/bio16/20_Nervpictures.htm
a Mykobakteria 01 - 02, Anaeroby 01 až 03
- 20 http://medicine.plosjournals.org/archive/1549-1676/2/1/figure/10.1371_journal.pmed.0020024.g001-M.jpg
- 21 <http://www.rivm.nl/infectieziektenbulletin/bul1212/legionella.jpg>
- 22 <http://www.chemistryquestion.com/images/Question/legionella.jpg>
- 23 mcb.berkeley.edu/labs/vance/research.html
- 24 http://www.environmental-expert.com/technology/sanipro/legionella_disinfection_scheme.gif
- 25 http://medecinepharmacie.univ-fcomte.fr/bacterio_web/img/phototheque/divers/Legionella_pneumophila_isolement_BCYE.jpg
- 26 - 29 gsbs.utmb.edu/microbook/ch028.htm
- 30 <http://pathport.vbi.vt.edu/pathinfo/pathogens/Bmelitensis.html>
- 31 www.nobivacbb.com/bordetella/symptoms/
- 32 <http://www.dsf.health.state.pa.us/health/cwp/view.asp?a=167&q=202429>
- 33 <http://medinfo.ufl.edu/year2/mmid/bms5300/bugs/borpert.html>
- 34 www.stedim.com/p2B_apps_flow2.php
- 35 www.gpo.or.th/rdi/html/DTP-HB.html
- 36 - 37 microbes.historique.net/tularensis.html
- 38 - 39 www.infektionsnetz.at/InfektionenTularaemie.phtml
- 40 www.siumed.edu
- 41 www.stdservices.on.net/std/gonorrhoea/details.htm
- 43 <http://www.warwickshire.gov.uk/Web/corporate/pages.nsf/Pages%20by%20Department/53387646CF2D03B880256F49003A1175>